BBB TEXNOLOGIYASI

Metodik ko‘rsatma

Ushbu metodik material BBB (“Bilaman – Bilishni xohlayman – Bilib oldim”) texnologiyasini dars jarayonida tashkil etish, o‘quvchilarning avvalgi bilimlarini aniqlash, bilish ehtiyojini shakllantirish va dars yakunida o‘zlashtirilgan bilimlarni tahlil qilish bo‘yicha amaliy tavsiyalarni o‘z ichiga oladi.

1. BBB texnologiyasi haqida

BBB — “Bilaman – Bilishni xohlayman – Bilib oldim” tamoyiliga asoslangan ta’lim texnologiyasi bo‘lib, o‘quvchining mavzu bo‘yicha mavjud bilimlarini faollashtirish, o‘rganish ehtiyojini aniqlash va yangi bilimlarni refleksiya qilishga xizmat qiladi.

Texnologiya uchta asosiy savolga javob beradi:

- Men bu mavzu haqida nimani bilaman?
- Men yana nimani bilishni xohlayman?
- Dars davomida nimalarni bilib oldim?

2. Texnologiyaning maqsadi

- o‘quvchilarning mavzu bo‘yicha mavjud bilimlarini aniqlash;
- mavzuga nisbatan qiziqish va bilish ehtiyojini shakllantirish;
- o‘quvchilarni savol berish va mustaqil fikrlashga yo‘naltirish;
- yangi bilimlarni ongli ravishda o‘zlashtirishga sharoit yaratish;
- dars yakunida bilimlardagi o‘zgarishni aniqlash;
- o‘quvchilarning refleksiv va metakognitiv ko‘nikmalarini rivojlantirish.

3. O‘qituvchining roli

BBB texnologiyasida o‘qituvchi tayyor bilimni beruvchi shaxs sifatida emas, balki o‘quvchilarning mavjud bilimlarini faollashtiruvchi, savollarini aniqlashtiruvchi, o‘quv jarayonini yo‘naltiruvchi va yakuniy refleksiyani tashkil etuvchi pedagog sifatida faoliyat yuritadi.

Dars davomida o‘qituvchi o‘quvchilarning nimalarni bilishi, nimani bilishga ehtiyoji borligi va dars yakunida nimalarni o‘zlashtirganini aniqlaydi.

4. BBB jadvali

B — Bilaman	**B — Bilishni xohlayman**	**B — Bilib oldim**
Mavzu haqida oldingi bilimlar	O‘rganmoqchi bo‘lgan ma’lumotlar va savollar	Dars davomida egallangan yangi bilimlar
1. _____	1. _____	1. _____
2. _____	2. _____	2. _____

5. BBB texnologiyasini o‘tkazish bosqichlari

1-bosqich. Mavzuni e’lon qilish

O‘quvchilarni dars mavzusi bilan tanishtiring. Mavzu bo‘yicha ularning dastlabki bilimlarini aniqlash uchun qisqa savol yoki muammoli vaziyatdan foydalaning.

2-bosqich. “Bilaman” ustunini to‘ldirish

“Ushbu mavzu haqida nimalarni bilasiz?” deb so‘rang. O‘quvchilar javoblarini tinglang va ularni jadvalning “Bilaman” ustuniga qayd eting. Bu bosqichda fikrlarni dastlab yig‘ib olish, keyin aniqlashtirish maqsadga muvofiq.

3-bosqich. “Bilishni xohlayman” ustunini to‘ldirish

“Mavzu bo‘yicha yana nimalarni bilishni xohlaysiz?”, “Siz uchun qaysi jihatlar tushunarsiz?” kabi savollar bering. O‘quvchilar savollarini jadvalning ikkinchi ustuniga yozing.

4-bosqich. Yangi mavzuni o‘zlashtirish

Mavzuni tushuntirishda og‘zaki bayon, darslik, video, taqdimot, amaliy topshiriq, tajriba, muammoli vaziyat yoki raqamli ta’lim vositalaridan foydalaning. O‘quvchilarni o‘zlari bergan savollarga javob izlashga yo‘naltiring.

5-bosqich. “Bilib oldim” ustunini to‘ldirish

Dars yakunida “Bugungi darsda nimalarni bilib oldingiz?” deb so‘rang. Yangi tushunchalar, formulalar, usullar va amaliy xulosalarni uchinchi ustunga qayd eting.

6-bosqich. Natijalarni taqqoslash

“Bilaman” va “Bilib oldim” ustunlarini taqqoslang. O‘quvchilarning bilimlaridagi o‘zgarishlarni aniqlang.

7-bosqich. Javobsiz savollarni aniqlash

“Bilishni xohlayman” ustunidagi savollarning qaysilariga javob topilganini aniqlang. Javobsiz savollarni keyingi dars yoki mustaqil ta’lim uchun topshiriq sifatida belgilang.

8-bosqich. Xulosa va refleksiya

O‘quvchilar bilan birgalikda darsning asosiy natijalarini umumlashtiring. Yangi bilimlarning amaliy ahamiyatini muhokama qiling.

6. O‘qituvchiga beriladigan tayyor ko‘rsatma

1. Mavzuni e’lon qiling va o‘quvchilarning dastlabki bilimlarini aniqlang.

2. “Ushbu mavzu haqida nimalarni bilasiz?” savoli orqali “Bilaman” ustunini to‘ldiring.

3. “Mavzu bo‘yicha yana nimalarni bilishni xohlaysiz?” savoli orqali “Bilishni xohlayman” ustunini to‘ldiring.

4. Yangi mavzuni tushuntiring va o‘quvchilarni o‘z savollariga javob topishga yo‘naltiring.

5. Dars yakunida “Bugungi darsda nimalarni bilib oldingiz?” savoli orqali “Bilib oldim” ustunini to‘ldiring.

6. Dastlabki bilimlar bilan yangi bilimlarni taqqoslang.

7. Javobsiz qolgan savollarni aniqlang va ularni keyingi ishlar uchun belgilang.

8. Darsning asosiy natijalarini umumlashtirib, xulosa qiling.

7. Metodik tavsiyalar

- BBBni faqat jadval to‘ldirish shaklida emas, balki “mavjud bilim → bilish ehtiyoji → yangi bilim → refleksiya” jarayoni sifatida tashkil eting.
- Dars boshida o‘quvchining fikrini darhol rad etmasdan, keyinchalik yangi bilim asosida tekshirish imkonini bering.
- “Bilishni xohlayman” ustunidagi savollardan dars mazmunini yo‘naltirishda foydalaning.
- O‘quvchilarni savollarni aniq va mazmunli shakllantirishga o‘rgating.
- Dars yakunida faqat o‘qituvchi emas, o‘quvchilarning o‘zi ham natijalarni tahlil qilishiga imkon bering.
- Javobsiz qolgan savollarni mustaqil ta’lim, keyingi dars yoki qo‘shimcha tadqiqot uchun topshiriqqa aylantirish mumkin.

8. BBB qaysi dars bosqichlarida qo‘llanadi?

Dars bosqichi	BBBning vazifasi
Dars boshida	Avvalgi bilimlarni aniqlash
Yangi mavzuga kirishda	Qiziqish va bilish ehtiyojini shakllantirish
Mavzu bayonida	O‘quvchini javob izlashga yo‘naltirish
Dars yakunida	Yangi bilimlarni aniqlash
Refleksiya bosqichida	O‘quvchining o‘zlashtirishini tahlil qilish

9. Tashkil etish shakllari

BBB jadvali yakka tartibda, juftlikda, kichik guruhlarda yoki butun sinf bilan ishlatilishi mumkin. Tanlangan shakl mavzu, vaqt va o‘quvchilarning tayyorgarlik darajasiga moslashtiriladi.

10. Matematika darsida qo‘llash namunasi

Mavzu: “Arifmetik progressiya”

B — Bilaman	B — Bilishni xohlayman	B — Bilib oldim
Ketma-ketlik haqida tushuncham bor	Arifmetik progressiya nima?	Arifmetik progressiya — hadlari ayirmasi o‘zgarmas bo‘lgan ketma-ketlik.
Ketma-ketlik hadlardan tashkil	Ayirma qanday topiladi?	$d = a_{n+1} - a_n$

topadi		
Sonlar ma’lum tartibda joylashishi mumkin	n-hadni qanday topish mumkin?	$a_n = a_1 + (n - 1)d$
	Amaliyotda qayerda ishlatiladi?	Ishlab chiqarish, rejalashtirish va boshqa jarayonlarda qo‘llanishi mumkin.

11. BBB texnologiyasining kutiladigan natijalari

- o‘quvchi mavzu bo‘yicha o‘zining avvalgi bilimlarini anglaydi;
- o‘rganish uchun shaxsiy savollar va ehtiyojlarini shakllantiradi;
- yangi ma’lumotni maqsadli ravishda izlaydi va o‘zlashtiradi;
- dars yakunida o‘z bilimlaridagi o‘zgarishni aniqlaydi;
- o‘z faoliyatini tahlil qilish va xulosa chiqarish ko‘nikmasi rivojlanadi.

12. Qisqa xulosa

BBB texnologiyasi o‘quvchining darsdagi faol ishtirokini ta’minlashga qaratilgan bo‘lib, uning asosiy kuchi o‘quvchining avvalgi bilimlari, bilish ehtiyoji va dars yakunidagi natijasini bir tizimda ko‘rsatishidadir. O‘qituvchi mazkur texnologiyadan yangi mavzuni o‘zlashtirish, o‘tilgan mavzuni faollashtirish, mustahkamlash va refleksiya bosqichlarida foydalanishi mumkin.